

HELSE MIDT-NORGE RHF
Postboks 464
7501 STJØRDAL

Deres ref.:
Vår ref.: 17/33503-4
Saksbehandler: Vegar Skau Ilseth
Dato: 07.11.2017

Avtalespesialisters bruk av gebyrer og pasientbetaling – informasjon til de regionale helseforetakene

HelseDirektoratet presiserer reglene for pasientbetaling. Pasienter skal ikke betale noe annet enn fastsatte egenandeler/egenbetalinger når de skal til lege eller andre behandlere i den offentlige helsetjenesten.

De økonomiske vilkårene for fastleger og for avtalespesialister reguleres i statsavtalen¹ (Avtalen). Avtalen er inngått mellom staten, Kommunenes Sentralforbund og Regionale helseforetak (RHF) på den ene siden og Den norske legeförening på den andre siden.

Avtalen innebærer at finansieringen av avtalespesialister har tre komponenter:

1. Driftstilskudd fra RHF
2. Refusjon fra folketrygden
3. Egenandeler og egenbetaling fra pasienten.

Dette utgjör til sammen avtalespesialistens inntjening/omsetning.

Pasientens egenandeler og egenbetaling er uttømmende regulert i lov og forskrift, og som en konsekvens av dette har ikke behandlere mulighet til å pålegge pasienten andre utgifter enn hva som følger av gjeldende regelverk.

Folketrygdloven § 5-4 med tilhørende forskrifter regulerer pasienters egenandeler og egenbetaling.

Stønadsforskriften² regulerer hvilke egenandeler og egenbetaling fastleger og avtalespesialister kan kreve.

HelseDirektoratet er kjent med at pasienter påføres egenbetaling utover hva som er hjemlet i regelverket.

¹ ASA 4301 (statsavtalen) Avtale om økonomiske vilkår for allmennleger med kommunal fastlegeavtale og legespesialister med avtalepraksis

² FOR-2017-06-26-986 – Forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersökelse og behandling hos lege

Et eksempel på ulovlig egenbetaling er gebyr på bruk av SMS eller Internett i kommunikasjonen med legen/legekontoret.

Det er ikke hjemmel for å kreve pasientbetaling for mottak og/eller behandling av henvendelser som nevnt ovenfor (eller tilsvarende)³. Det er uten rettslig betydning om det er behandler selv eller en tredjepart som behandler har inngått avtale med som mottar betalingen.

En lege som har inngått driftsavtale med et regionalt helseforetak er bundet av *Rammeavtalen mellom de regionale helseforetak og Den norske legeförening om avtalepraksis for legespesialister*. Det fremgår av rammeavtalen pkt. 9.5 at «*Legen kan ikke kreve egenandeler ut over det som følger av de til enhver tid gjeldende regler. Pasienter skal orienteres om egenandelene ved synlige oppslag i praksislokalene*».

Alle avtalelegene i landet har mottatt brev av 07.11.2017 fra Helsedirektoratet. I brevet ber Helsedirektoratet leger som har en praksis som strider mot gjeldende regelverk om å gjøre nødvendige tiltak for å bringe dette til opphør.

Det er RHF som har ansvar for å følge opp at avtalespesialisten forholder seg til avtalen. Ved brudd på bestemmelsene i avtalen kan RHF gjøre tiltak mot legen, se avtalens punkt 10.5 til 10.7.

Helsedirektoratet er per dags dato ikke kjent med at pasienter i kontakt med avtalepsykolog avkreves pasientbetaling i strid med regelverket. Vi har av denne grunn foreløpig ikke gått ut med tilsvarende informasjon til psykologene.

Vennlig hilsen

Sissel Husøy e.f.
direktør

Vegar Skau Ilseth
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

³ Se også stønadsforskriften § 2 nr. 6.

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
HELSE MIDT-NORGE RHF		Postboks 464	7501 STJØRDAL
HELSE NORD RHF		Postboks 1445	8038 BODØ
Helse Sør-Øst RHF		Postboks 404	2303 HAMAR
HELSE VEST RHF		Postboks 303	4066 STAVANGER